

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ»</p> <p>Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) Спеціальність: <u>051 Економіка</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>української та іноземних мов</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
<p>Лектор курсу</p>	<p>к. філол. н., ст.викл. Юмачікова Олена Михайлівна</p>
<p>Контактна інформація лектора (e-mail)</p>	<p>olena2chechel@gmail.com</p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Українська мова в науці» є обов’язковою компонентою ОНП.

Загальний обсяг дисципліни 120 год: практичні заняття – 32 год, самостійна робота – 88 год.

Формат проведення: практичні заняття, консультації.

Підсумковий контроль – залік.

Під час вивчення дисципліни використовуються знання, отримані з курсу «Інформаційні технології в наукових дослідженнях».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися під час вивчення дисциплін: «Організація та планування наукових досліджень», «Методика дослідної справи».

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Українська мова в науці» спрямована на опанування здобувачами вищої освіти технології роботи з сучасним українським науковим текстом та активно сприяти адекватній трансформації набутих ними знань в уміння аналітико-синтетичної переробки тексту-оригіналу, що дозволить сформувати необхідні навички писемного наукового мовлення, розвинути їх у професійній діяльності та вдосконалити вміння створювати власні наукові тексти, що дозволить підвищити якість і ефективність інтелектуальної праці, оптимізувати й забезпечити перспективність самоосвіти у подальшому науковому й професійному зростанні.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розширення уявлення аспірантів про українську наукову мову, мовні засоби наукового тексту; допомога у оволодінні важливих процедур сучасних наукових досліджень; формування здатності опанувати технології роботи з науковим текстом, а також потреби у нормативному використанні засобів наукової мови для успішної презентації результатів наукової діяльності; розвиток вміння і навичок мовностилістичного аналізу наукового тексту, а також здатності аргументовано оцінювати наукове мовлення у різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови; забезпечення нормативності у творенні й використанні фахових термінів.

Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни «Українська мова в науці» є поглиблення знань про науковий стиль української мови; формування уявлення про сучасний стан української наукової мови, мовні засоби наукового тексту, основи наукової майстерності; спонукання до нормативного використання засобів наукової мови; вдосконалення технології роботи з українським науковим текстом, уміння і навички мовностилістичного аналізу українськомовного наукового тексту;

формування мовного смаку, мовного чуття, надання справедливої оцінки тій чи іншій науковій творчості.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними компетентностями та результатами навчання, зокрема:

Інтегральна компетентність:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК 5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Дисципліна забезпечує результати навчання (РН):

РН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН 5. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН 7. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Самостійна робота, кількість годин
		практичні заняття	
1	Державна мова – мова професійного спілкування	2	8
2	Літературна мова. Мовна норма	2	6
3	Фразеологія наукового мовлення	2	6

4	Лексичний склад мови у професійному спілкуванні	2	6
5	Українська термінологія в професійному спілкуванні	2	6
6	Термінологія у професійному спілкуванні	2	6
7	Науковий стиль у професійному спілкуванні	2	6
8	Підсумкове заняття (Атестація 1)	2	-
9	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	2	8
10	Мовні засоби наукового стилю	2	6
11	Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт	4	12
12	Мовний етикет науки	2	6
13	Проблеми перекладу і редагування наукових текстів	2	6
14	Переклад і редагування наукових текстів	2	6
15	Підсумкове заняття (Атестація 2)	2	-
	Усього	32	88

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (презентації).

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій з викладачем. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою освітньої компоненти для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись згідно з індивідуальним графіком. Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими й оригінальними.

Види самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	20	щотижнево	Усне та письмове опитування, виконання вправ, обговорення проблемних питань
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	30	щотижнево	Усне та письмове опитування, обговорення проблемних питань
3	Індивідуальні творчі завдання	30	1 раз	Захист індивідуального завдання, обговорення, виступ з презентацією
4	Підготовка до контрольних заходів	8	3 рази	Усне та письмове опитування, тестування у системі СОКРАТ та MOODLE
Разом		88		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Грищенко Т.Б. Українська мова та культура мовлення : навч. посібн. Вінниця : НОВА КНИГА, 2020. 472 с.
2. Гридчук О.Є. Фахова термінологія : навчальний посібник. Львів : НЛТУ України, 2016. 403 с.
3. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. 2016. 16 с.
4. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила.
5. Дащенко Н.Л. Науковий текст: оформлення й редагування : навчальний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. 431 с.

6. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови : підручник. Київ : Вища школа, 2020. 462 с.
7. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови : навчальний посібник. К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2021. 426 с.
8. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навчальний посібник. К. : ВЦ «Академія», 2018. 216 с.
9. Український правопис. Нова редакція. Київ : Наук. думка, 2020. 392 с.
10. Український правопис: нова редакція : навч. посіб. / За ред. С.В. Шевчук. К. : Алерта, 2020. 118 с.
11. Шкіцька І.Ю. Основи академічної доброчесності : навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с.

Додаткова література

1. Бабич Н.Б. Культура фахового мовлення: навчальний посібник / За ред. Н.Б. Бабич. Чернівці : Книги – ХХІ, 2016. 496 с.
2. Булик-Верхола С.З. Основи термінознавства : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 160 с.
3. Горошкіна О.М., Шутова Л.І. Науковий текст: особливості мови та стилю : навчально-методичний посібник для аспірантів. К. : Світанок, 2017. 138 с.
4. Грищенко Т.Б. Українська мова та культура мовлення : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та коледжів. Вінниця : НОВА КНИГА, 2018. 472 с.
5. Зубков М. Сучасне українське ділове мовлення. Х. : Торсінг, 2020. 384 с.
6. Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П., Клименко Н.Ф. Система та структура української мови у функціонально-стильовому вимірі : монографія. Київ : Інститут української мови НАН України, 2024. 351 с.
7. Корж А.В. Документознавство. Зразки ділових паперів право ділової сфери : навчальний посібник. К. : КНТ, 2018. 372 с.
8. Левченко О. Науковий стиль: культура мовлення : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 204 с.

9. Основи культури наукового мовлення : навчально-методичний посібник
К. : НАДУ, 2017. 80 с.

10. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. Київ : Либїдь,
2021. 248 с.

11. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. 2-ге вид.,
перероб. і доп. К. : Знання, 2016. 291с.

12. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навчальний
посїбник. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2018. 252 с.

13. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навчальний
посїбник. К. : ВЦ «Академія», 2018. 216 с.

14. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація :
навчально-методичний посїбник. К. : НАДУ, 2018. 184 с.

Інформаційні ресурси

1. Методичні розробки (внутрішній сайт ВНАУ):

http://socrates.vsau.org/fdb/616/programi/metodichni_vkazivki/metodichniivkazi_vki.docx;

http://socrates.vsau.org/fdb/616/programi/metodichni_vkazivki/metodichniivkazi_vkiidlyaisamostiynoyirobotiistudentiv.docx.

2. Тестові завдання з дисциплїни «Українська мова в науці» (внутрішній
сайт ВНАУ):

http://socrates.vsau.org/web_thesaurus/test.php?test_code=p616n10&list_mode=dimentor.

3. Бібліосинергія: підтримка наукових досліджень. Академічне письмо та
культура публікацій. URL: <https://bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1>.

4. Вітчизняне наукове видання «Культура слова» Національної академії
наук України, Інститут української мови НАН України. URL: <https://ks.iul-nasu.org.ua/>.

5. Національна комісія зі стандартів державної мови. URL:
<https://mova.gov.ua/>.

6. Портал української мови та культури «Словник.UA». URL: <https://slovnyk.ua/>.

7. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства імені О.О. Потебні;

Інститут української мови. 2019. 282 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Бали
	Атестація 1	
1	Участь у роботі на практичних заняттях	14
2	Виконання практичних вправ і завдань	10
3	Конспектування теоретичного матеріалу	6
4	Виконання контрольної роботи, тестування	5
	Всього за атестацію 1	35
	Атестація 2	
5	Участь у роботі на практичних заняттях	14
6	Виконання практичних вправ і завдань	10
7	Конспектування теоретичного матеріалу	6
8	Виконання контрольної роботи, тестування	5
	Всього за атестацію 2	35
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим

при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (написання статті).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90–100	A	зараховано
82–89	B	
75–81	C	
66–74	D	
60–65	E	
35–59	FX	незараховано